

#Gracht vd Toekomst

Samen leven aan de Amsterdamse gracht in 2050

xxx
**Gemeente
Amsterdam**

samen vernieuwend organiseren

Sky Garden (covering a canal) will be an "Urban Living Room" for Shenzhen
Rogers Stirk Harbour + Partners

WE THE FUTURE

Contactgegevens:
Futuroloog Jacintha Scheerder
jacintha.scheerder@gmail.com
0619904568

Briefing

#Gracht van de Toekomst

Gemeente Amsterdam, Waternet en Liander

Ontwerpogpave

Wat als...we voor de Amsterdamse Gracht van de Toekomst samen gaan werken aan verschillende transitities die interafhankelijk zijn om ons bewust te worden van grote toekomstige uitdagingen.

Ontwerpcriteria

- Ruimte voor verschillende toekomstbeelden
- Niet rekening houdend met ruimtelijke, technische, governance, tijd en financiële beperkingen
- Leidend tot slimme, integrale oplossingen zowel boven- als ondergronds

Co-design proces

In een groep van ± 20 mensen kunnen we samen toekomstvisies schetsen. Co-design bestaat uit het creëren van mogelijkheden en het maken van keuzes, dit proces wordt telkens vanuit een ander perspectief herhaald, net zo lang tot een oplossing voor het vraagstuk zich aandient. De belanghebbenden staan centraal, inclusief hun eisen, wensen, dromen, verwachtingen en gedrag. Er zijn vaak meerdere sessies nodig om tot implementeerbare oplossingen te komen.

Doel Toekomst ontwerptafel // inspiratiesessie

Het hoofddoel van de sessie is om bij deelnemers een context op te halen van de gracht van de toekomst in 2050. Het gaat om het verkennen van absurdistische, onvoorstelbare toekomst. We willen uit huidige denkkaders stappen, een gevoel voor toekomstverkenning creëren en een stip aan de 2050-horizon plaatsen. We gaan van het denken in trends (ontwikkelingen in lijn der verwachtingen) naar het denken in trendbreuken.

Het eindproduct

Diverse flower diagrams van begrippen die in 2050 een rol kunnen spelen in de stad van de toekomst en rond de gracht in het bijzonder.

Datum: 18 juni 2020

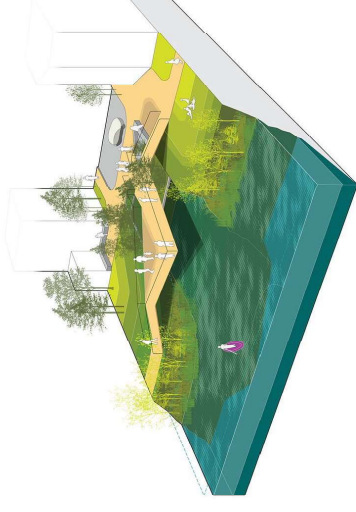
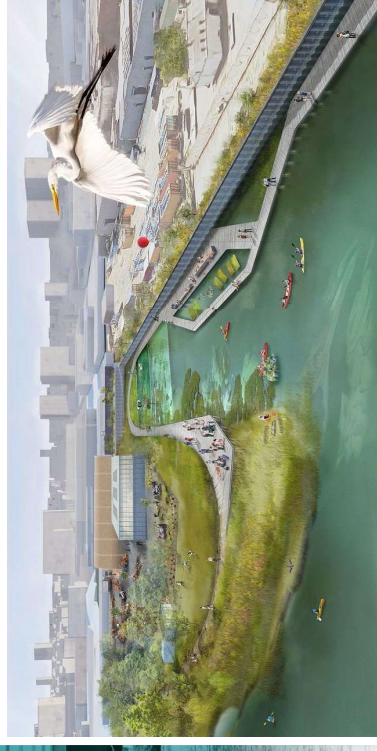
Duur: 3 uur

Deelnemers: 25 personen

Genodigden

Op invitatie vanuit de werkgroep Koppelkansen 9 straatjes

Inspiratie

Gowanus Canal New York_

Rendering courtesy of SCAPE Landscape Architecture

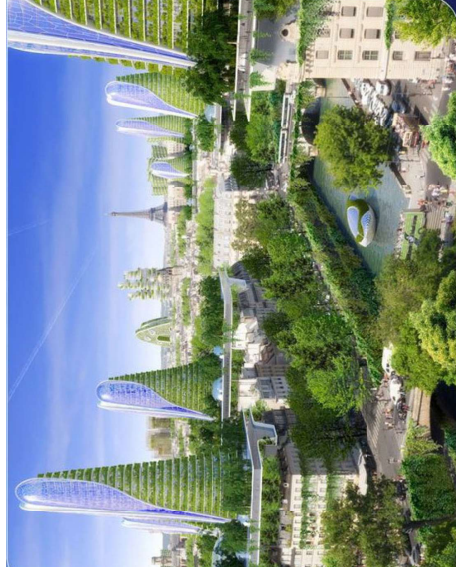

teamLab Future Park Canal City Hakata, Japan_

Children working on city-planning, Hakata Photos

#Gracht van de Toekomst
Gemeente Amsterdam, Waternet en Liander

Inspiratie

Paris Futur 2050_
Vincent Callebaut's 2050 Vision of Paris as a "Smart City" - with smart canals

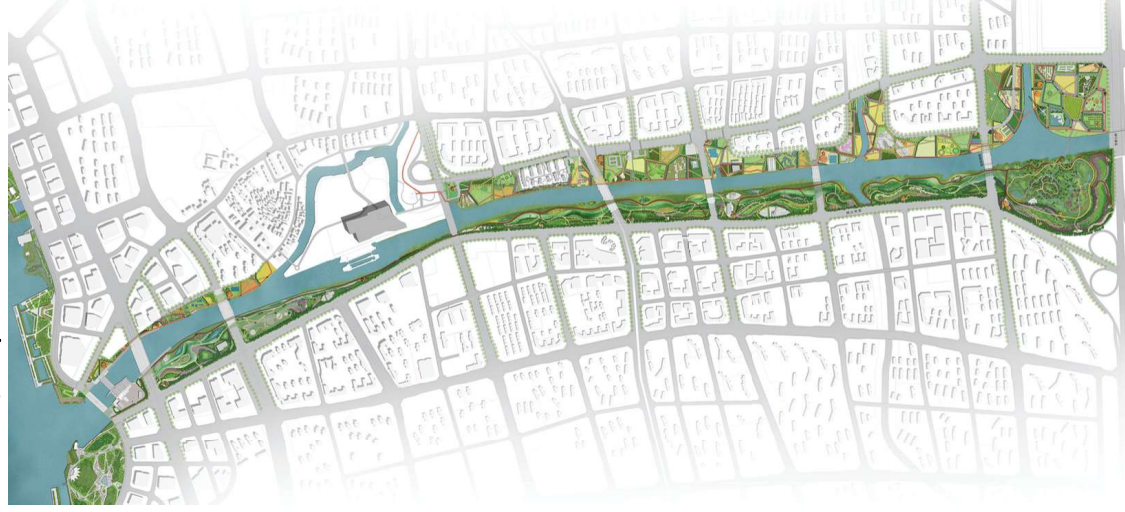

Sky Garden (covering a canal) will be an "Urban Living Room" for Shenzhen
Rogers Stirk Harbour + Partners

#Gracht van de Toekomst

Gemeente Amsterdam, Waternet en Liander

One canal, two parks

Het water in de grachten was nog nooit zo helder (als in tijden van Corona)

"Het ideaal van de waterbeheerders is een gracht waar flora en fauna een vaste plek kunnen vinden. Dat is mogelijk, zelfs in een drukke stad als Amsterdam. "Als je naar de wateren gaat waar weinig boten komen, zie je meteen veel meer soorten. "Er ontstaat daar een gezond stedelijk ecosysteem, zoals wij dat [...] het liefste zien. "Het is misschien een idee [...] om eens na te denken over een *zonering*. Sommige stukken voor de recreanten en sommige voor de natuur."

- *Het Parool*, 23.5.2020

Inspiratie

101 Parks – Jiangyin Xicheng Shanghai Canal Parks,
Rendering courtesy of BAU

#Gracht van de Toekomst

Gemeente Amsterdam, Waternet en Liander

UITNODIGING

Omgaan met extreme neerslag, toenemende hitte, drukte, en het bereikbaar houden van de stad; stuk voor stuk complexe uitdagingen voor Amsterdam en in het bijzonder voor de binnenstad de komende jaren. Vanuit de constatering dat de opgaven te groot en te complex zijn om binnen individuele sectoren op te lossen, werken de Gemeente Amsterdam, Waternet en Liander in het Koppellkansentraject intensief samen aan integrale en gebiedsgerichte oplossingen: WAT ALS__ we de verschillende opgaven tegelijkertijd en in samenhang gaan realiseren? Hierbij is - de 9 straatjes - aangewezen als gebied dat exemplarisch is voor de drukke Amsterdamse binnenstad, en waarbinnen wordt nagedacht over oplossingen die werken in de bestaande stad.

We moeten op zoek naar ruimte in ontwerp, techniek en governance.

In dit kader zijn we in de 9 straatjes druk bezig om met experts, die bezig zijn met de verschillende uitdagingen in het gebied, tot nieuwe ontwerpen in de openbare ruimte én de ondergrond te komen. Naast deze concrete ontwerpen willen we ook graag verder vooruit kijken. Hoe ziet de stad er in 2050 mogelijk uit? Welke technische en maatschappelijke ontwikkelingen komen er op ons af? En waar kunnen we nú al rekening mee houden?

Team Koppellkansen - de 9 straatjes - nodigt je van harte uit om samen met ons te kijken naar deze mogelijke toekomstbeelden. Op **18 juni van 9:00-12:00u** gaan we onder begeleiding van futuroloog Jacintha Scheerder aan de slag om een context te schetsen voor de gracht en binnenstad van 2050. Hierbij kijken we breder dan alleen de gebouwde omgeving; ook de manier van werken en leven hebben invloed op de toekomstige binnenstad.

Wat gaan we doen?

Dit alles zal online plaatsvinden, via Microsoft Teams. We beginnen met een introductie toekomstdenken van Jacintha. Zij zal aan de hand van concrete voorbeelden laten zien hoe de wereld er in 2050 mogelijk uit ziet. Hierbij gaat zij ook expliciet in op het leven aan en op (of onder) de gracht. Vervolgens gaan we online uiteen in groepen en zullen we middels diverse tools gaan toekomstschetsen met elkaar. Tot slot komen we weer bij elkaar en koppelen we de resultaten terug. Er wordt na afloop een visueel gemaakt van wat we hebben opgehaald, dat uiteraard met iedereen gedeeld wordt. Met de oogst van deze dag gaan wij binnen - de 9 straatjes - vervolgens verder aan de slag met ontwerpessies. Hier wordt via *betekenisgeving* naar de opgehaalde data gekeken en een concrete uitwerking van de gracht van de toekomst gemaakt, met een breed advies voor korte, middel-lange en lange termijn planning & implementatie.

Voorbereiding

Als voorbereiding vragen we jullie om kort de volgende opdracht uit te werken:

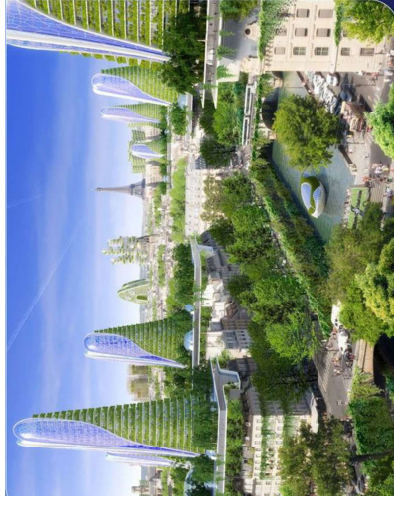
1 dag uit het leven van persoon X aan de gracht van 2050

Beschrijf in maximaal 1 A4 hoe het leven van persoon X (dit kun je zelf zijn over 30 jaar, of juist je kleinkind!) eruit ziet die in 2050 aan de gracht van de toekomst woont/werkt/recreëert. Hoe beweegt hij/zij zich bijv. van plek A naar plek B en waarom vindt die beweging plaats? Wat doet hij/zij in zijn vrije tijd? Wat doet hij/zij voor werk, werkt hij überhaupt? Etc.

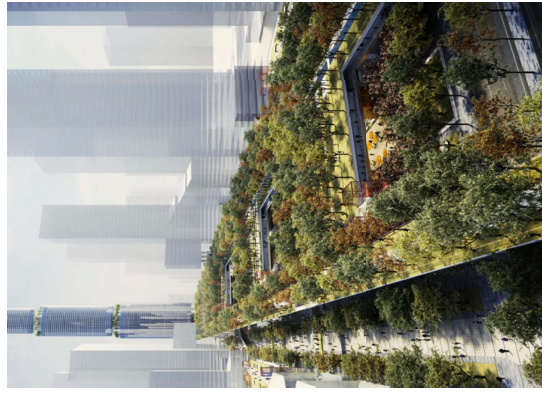
Hieronder een aantal fragmenten om je te inspireren en die je hopelijk vast in de juiste toekomst-modus zetten:

- Trailer HER
- The world in 2050
- Trailer Year Million
- A future city
- Tegenlicht - future food
- Singapore - future city

Heb je nog vragen en/of opmerkingen? Meld je dan vooral even bij Maarten Hogewei via 06 34-078227 of mail m.hogewei@amsterdam.nl

Paris Futur 2050 - Vincent Callebaut's 2050 Vision of Paris as a "Smart City" - with smart canals

Sky Garden (covering a canal) will be an "Urban Living Room" for Shenzhen Rogers Stirk Harbour + Partners

We vroegen vooraf om huiswerk...

Schrijf in ongeveer 1 A4 over 1 dag uit het leven van persoon X aan de gracht in 2050

- ▶ Enkele opvallendheden uit al die verhalen:
- ▶ Ik stap op mijn SUP (stand up peddelling) voor mijn huis en ga zo de gracht op
- ▶ Je hebt enkel nog maar live afspraken tussen 13:00-16:00, de rest is online
- ▶ Kinderen heten tegen die tijd XO+Z006
- ▶ Amsterdam heeft per Zhoekken i.i.g. 1 hoekparkje
- ▶ Kleinere pakjes worden per drone afgeleverd
- ▶ Aan de grachten wonen enkel nog welgestelde internationale mensen
- ▶ We voeden onszelf via mindfeeders, zodat we niet kunnen overeten
- ▶ Kunstenaars en creatieven leven langs de gracht in ruil voor een oplossing om het bewoonbaar te maken
- ▶ Er is een flink stuk kust weggeslagen, ter hoogte van Amersfoort staat een desalination-fabriek voor omzetting zout naar zoet water
- ▶ Mensen wonen in mobile homes om te kunnen anticiperen op klimaatverandering
- ▶ Grachtenpanden zijn allemaal en masse geïsoleerd met gemaaid bermgras
- ▶ Kades wekken energie op
- ▶ Alle overleg met een afstand groter dan 20 km mag enkel online
- ▶ Grachten zijn autoloos geworden
- ▶ Amsterdam was bekend komen te staan om zijn gelijkwaardig samenwerk klimaat
- ▶ 2020-2050 is er op duurzaam gas gedraaid t.b.v. de transitie
- ▶ De haven van Amsterdam staat inmiddels vol met new-age-farm-flats
- ▶ Trans-fi (TFI) technology: draadloos en ongemerkt energie winnen en peer-to-peer of peer-to-net 'verkopten'
- ▶ Social meeting-ja i.p.v. social media (let op fonetisch aspect ;-)
- ▶ Centrum Amsterdam is blue-zone
- ▶ Mimicry is leidende ideologie (leer van de natuur)
- ▶ Er zijn institutionele beleggers die zich bekommeren om het water
- ▶ Grachtengordel is een groot bos geworden
- ▶ Crowd monitoring op de gracht
- ▶ Uit de hand gelopen klimaatverandering zorgt voor 'uitgedroogd' Amsterdam waardoor toeristen weg blijven

...daarna startten we met een korte lezing...

|| zelforganiserend
& zelfvoorzienend

Verslag inspiratiesessie Gracht v/d Toekomst

Tekst Maarten Hogewei, aangescherpt door Bram Heijkers

Hoe worden de Amsterdamse grachten in 2050 gebruikt en welke behoeften hebben gebruikers tegen die tijd, met een doorkijk naar 2100? Die vraag stond centraal tijdens de inspiratiesessie op 18 juni 2020. De sessie leidde tot veel nieuwe, onverwachte ideeën, variërend van zoektijden voor doelgroepen, een WiFi vrije zone, ondergronds wonen en vervoer, tot een terugkeer van de wolf...

De uitkomsten vormen een inspiratiebron voor het koppelkansenproject *Gracht van de Toekomst*, waar in samenhang 7 transitieopgaven worden uitgewerkt waar Amsterdam de komende decennia voor staat. Transities op energie, mobiliteit en data, klimaatadaptatie, aanpassing openbare ruimte, de circulaire economie en grootschalige vervanging van bruggen, kademuren, leidingen en riolering.

Een selectie van ideeën uit de inspiratiesessie:

Behoeft aan sociale cohesie en ontmoeting

De gracht blijft een fysieke ontmoetingsplek als tegenhanger van de digitalisering, mogelijk zelfs als WiFi-vrije zone. Met time slots wordt ontmoeting tussen verschillende groepen (ouderen, bewoners, toeristen, bezorgers, arme en rijke mensen) geregeld zonder dat het té druk wordt.

Gracht als attractie

Sommigen zien de binnenstad 100% een pretpark worden. Anderen pleiten voor behoud van de gracht als fysieke plek waar mensen de historisch Amsterdam nog echt kunnen voelen en zien, en ontwikkeling van een VR-versie van de gracht die de bezoekersdruk op de fysieke gracht ontlast.

Van wie is de gracht?

Wie hebben zeggenschap over de de gracht, rijke eigenaren uit Dubai of alle bewoners van Amsterdam? En worden alle grachten publiek, de achtertuinen semipubliek en de huizen publiek?

De gracht als groene plek

Kademuren worden radicaal vergroend, dienen als urban farm, of worden (in extreme visies) wegens voortdurende overstromingen drooggelegd en gebruikt als openbaar park dat bij droogte water vasthoudt. De interactie tussen land en water is fors versterkt met terrassen en tuinen.

De gracht als productieplek

De gracht kan fungeren als producent of opslag voor energie en voor productie van voedsel als algen of stadslandbouw (m.b.v. platbodems).

Technologie die ons overkomt, maar ook ondersteunt

Veel deelnemers lijken te denken dat technologie ons overkomt en we er weinig invloed op hebben. Negatief is dat AI veel macht heeft en robots belangrijke beslissingen nemen. Positief het gebruik van drones voor pakketbezorging en de toename van vrije tijd als gevolg van technologische vooruitgang.

Collectieve mobiliteit

De gracht heeft een belangrijke rol in mobiliteit: er kan een hyperloop onder liggen, zelfsturende bootjes worden ingezet, het vervoer gecollectiveerd en zelfsturend. Er is geen ruimte meer voor private auto's. Ook vervoer en transport door de lucht of ondergronds worden veel genoemd.

Klimaatverandering leidt tot ander gebruik stad

Is de binnenstad in 2050 nog leefbaar gezien klimaatverandering? Sommigen stellen dat we ondergronds gaan wonen, werken en ons verplaatsen.

Oogst brainwriting geduid - top 16 meest genoemd

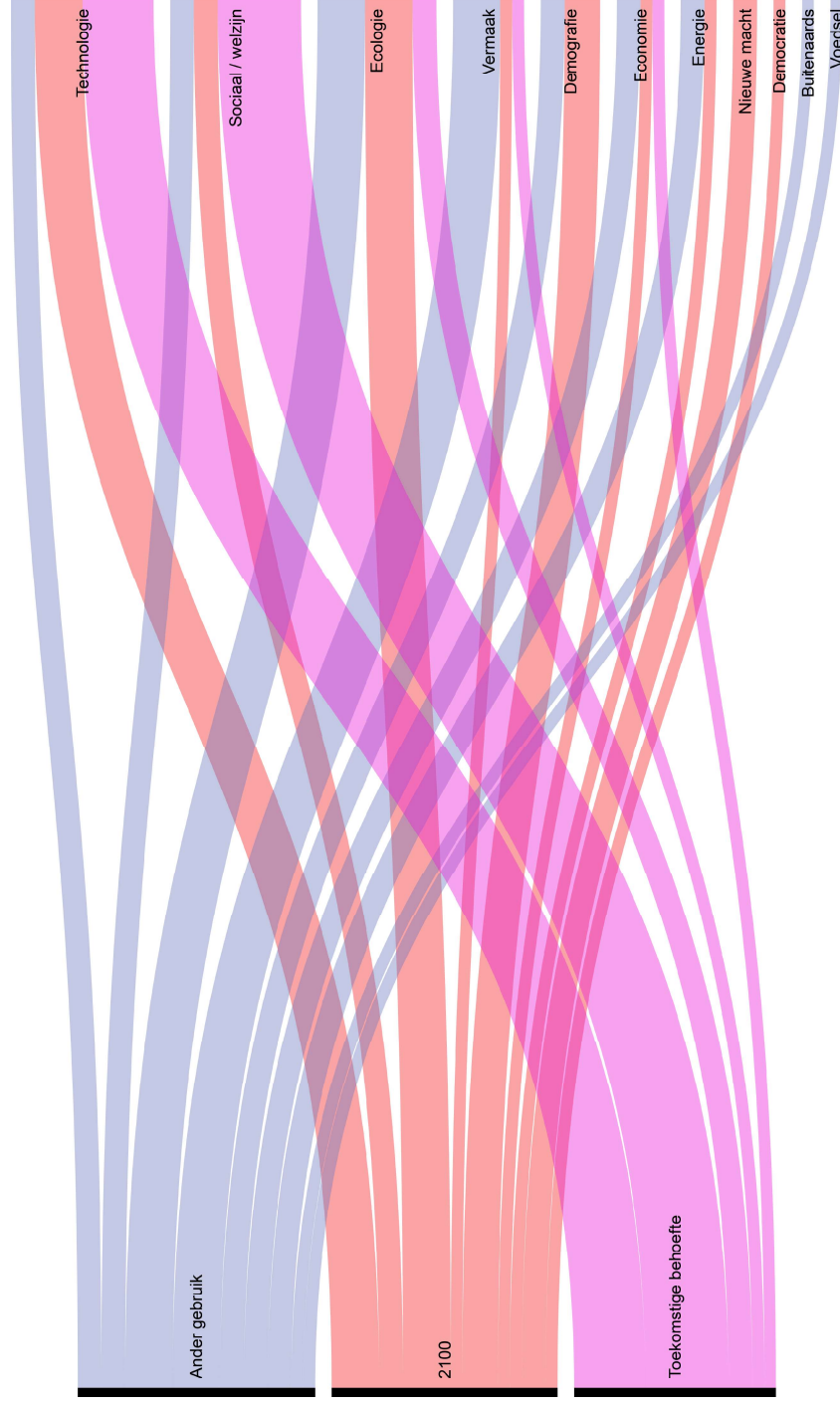
Economisch	Vermaak	Binnenstad als soort cultuur-historisch reservaat (alla Artis / pretpark), alleen toegankelijk met een kaartje (9x)
Technologisch	Recreatie	De gracht als VR experience (6x)
Mobiliteit	Onder water	Onder de grachten ligt een hyperloop tunnel verbonden met Parijs, Londen en Berlijn (6x)
Ecologisch	Voedsel	Enkel parken, stadsboerderijen en vertical farming in grachtenpanden en drijvers op het water (5x)
Sociaal/maatschappelijk	Cultuur	Cultuur op de grachten en bruggen met wekelijkse pop-up expo's en live muziek (4x)
Economisch	Vermaak	Ghost town A'dam - de grachten in verval is grootste attractie EU met achtbanen over de grachten (4x)
Wonen	Ondergronds	Grapheen pv-zonnecellen op glazen straten met woningen eronder in de kades (4x)
Sociaal/maatschappelijk	Collectief	Grachtengebied is een grote communale samenleving (3x)
Ecologisch	Biodiversiteit	Nieuwe biodiversiteit in de gracht, door gebrek aan zonlicht door een tweede stadslaag (3x)
Ecologisch	Drinken uit de gracht	Grachten worden opgedeeld, ook gedeelte natuurlijke zuiveringsstroken (3x)
Ecologisch	Klimaatverandering	Grachtenkades worden verhoogd voor waterbuffering (3x)
Ecologisch	Klimaatverandering	De grachten zijn overstroomd; de huizen zijn kades geworden (3x)
Ecologisch	Natuurbehoud	Door Covid19, 20, 21, etc is gracht onbewoonbaar geworden en in natuurreservaat veranderd (3x)
Mobiliteit	Op het water	Electrische zelfsturende waterfietsen on demand (3x)
Wonen	Boven de stad	De gracht van de toekomst wordt gedubbeld; er komt een verdieping bovenop het bestaande grachtengebied (3x)
Wonen	Onder water	Betaalbare onderwater tiny huisjes / capsules (3x)

Oogst innovatielencen geduid - top 15 meest genoemd

Toekomstige behoefte	Sociaal / welzijn	Nu we allemaal nog maar 4 uur per dag werken, is er meer behoefte aan verbinding en gezamenlijk anders tijd door brengen (6x)
2100	Vermaak	Amsterdam is een modern eiland, de rest van Noord-Holland is overstromd. De binnenstad is een vakantiepark 'oude stijl' (4x)
Ander gebruik	Sociaal / welzijn	Sociaal gebruik van de openbare ruimte op de kades/langs de grachten (3x)
Ander gebruik	Vermaak	De grachten worden puur recreatief gebruikt: zwemmen, duiken, schaatsen. Grachten worden een groen-blaauwe oase (3x)
Toekomstige behoefte	Technologie	Meer flexibiliteit nodig in functie van grachtenpanden (3x)
2100	Buitenaards	In 2100 is de mensheid weggetrokken van de aarde. De wereld wordt gebruikt voor de voedselvoorziening (2x)
2100	Technologie	In elke gracht kan je zomer en winter zwemmen. Verwarming met aardwarmte (2x)
Ander gebruik	Demografie	Onder de grachten is ruimte gecreëerd voor utilities, werken, en verplaatsen (2x)
Ander gebruik	Ecologie	Gracht bestaat niet meer vanwege frequente overstromingen, hij is vervangen door ecologische zones met wilde dieren (2x)
Ander gebruik	Ecologie	Steden zijn afhankelijk geworden van lokale landbouw. Hiervoor gebruikt men de daken al la High Line NY (2x)
Ander gebruik	Energie	Grachten worden watermachines die energie opwekken dat direct gebruikt kan worden voor het opladen van alles op de kade (2x)
Toekomstige behoefte	Ecologie	Door klimaatverandering zijn koude plaatsen erg duur geworden. Toegang tot koude gracht om te zwemmen gaat via loting (2x)
Toekomstige behoefte	Sociaal / welzijn	Werk bestaat niet meer. Werk wordt gedaan door AI en is niet meer belangrijk (2x)
Toekomstige behoefte	Technologie	Niet meer bewegen, alleen je geest beweegt - a la Matrix of Avatar (2x)
Toekomstige behoefte	Vermaak	Openlucht museum, historische waarde behouden is topprioriteit (2x)

Oogst geduid - verdeling naar domein

Deze alluviale diagram maakt inzichtelijk in welk domein - welke categorie - de meeste antwoorden zijn gegeven. Technologie is in combinatie met het sociale domein het meest aangehaald. Buitenaards en voedsel zijn daarentegen het minst vaak expliciet benadrukt.

TOT SLOT

Transitie fase

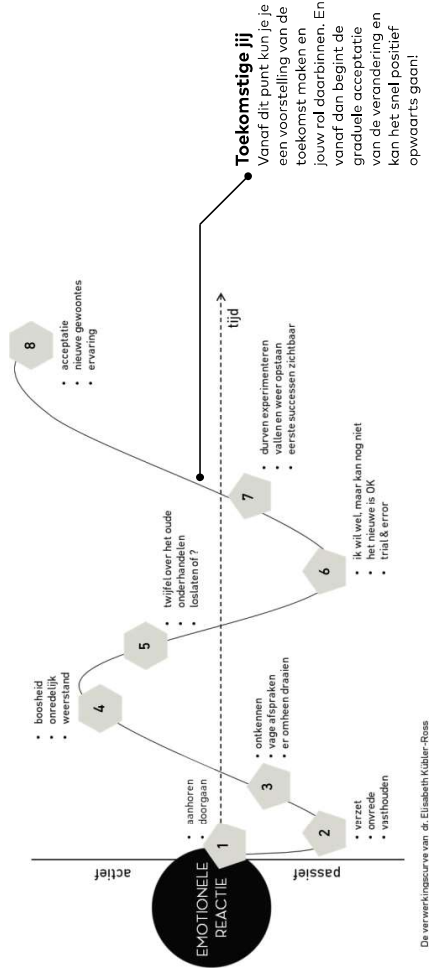
Een transitie is een proces van fundamentele en onomkeerbare veranderingen in cultuur, (institutionele) structuur en werkwijze op systeemniveau. Het duurt ongeveer 25 tot 50 jaar voor een transitie volledig verwezenlijkt is. Transities vinden plaats binnen sociaal-maatschappelijke systemen als energie, mobiliteit, agricultuur en gezondheidszorg en zijn het resultaat van de co-evolutie van economische, culturele, technologische, ecologische en institutionele innovaties op verschillende niveaus.

Transities kenmerken zich door het ontstaan van nieuwe structuren, culturen en werkwijzen. Andere kernbegrippen zijn co-evolutie, zelforganisatie en adaptatie. Voorbeelden van (mogelijke) transities zijn de transitie van een energievoorziening op basis van kolen naar een energievoorziening op basis van gas, van een lineaire naar een circulaire economie, en de transitie van bureaucratische zorg naar mensgerichte zorg.

— Drift, Rotterdam

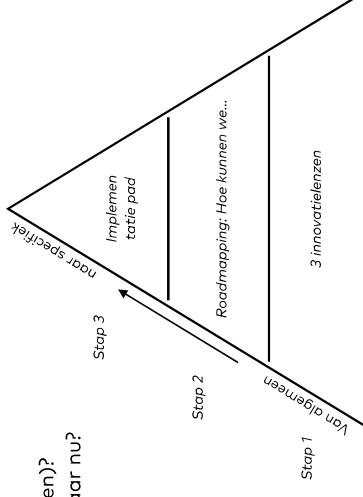
Transities binnen gem. A'dam x Liander x Waternet

- ✓ Er is sprake van een iteratief ontwikkelproces i.p.v. lineair; met meer evaluatiemomenten tussendoor en inchecken bij bewoners, ondernemers en ambtenaren
- ✓ Er wordt interdisciplinair & futureproof naar oplossingen gezocht
- ✓ Er wordt rekening gehouden met de impact van digitalisering (zie effecten corona)
- ✓ Er is sprake van noodzakelijk coalities met andere partijen, i.v.m. bijv. de energietransitie
- ✓ Er wordt expliciet gekeken naar weerstand voor verandering en waar dit vandaan komt, maar ook wat nodig is om het tij te keren

Next steps // vervolg sessies

- Hoe kunnen we... (concreet worden)?
- Roadmapping: van 2050 terug naar nu?
- Implementatiepad uitzetten
- Betekenisgeving

Contactgegevens:
WE THE FUTURE
Futuroloog Jacintha Scheerder
jacintha.scheerder@gmail.com
0619904568